

KIFOs langsiktige oppgaver for Kirkerådet

KR 112.2/21

Dette dokumentet utgjør vedlegg 1 til Samarbeidsavtale ved tildeling av tilskudd mellom Den norske kirke v/Kirkerådet og KIFO Institutt for kirke-, religions- og livssynsforskning. Dokumentet er en nærmere konkretisering av det som i avtalen er beskrevet som «tilskudd til langsiktige oppgaver som løper hele avtaleperioden». KIFO skal utføre forskning som kan gi Den norske kirke innsikt i hvordan kirkens virksomhet er i utvikling og hvordan samfunnskonteksten utvikler seg. KIFO skal også sette situasjonen i Norge inn i et internasjonalt komparativt perspektiv.

De langsiktige oppgavene består i å innhente, sammenstille og analysere kvalitative og kvantitative data som har betydning for utvikling av Den norske kirkes virksomhet. Hvert fjerde år skal KIFO, basert på tilgjengelige data og egen forskning, levere en perspektivmelding som beskriver trender, drivkrefter og utviklingstrekk som vil påvirke kirken i årene som kommer. Rapporten skal første gang leveres innen 1.7.2024. Øvrig forskning skal tilgjengeliggjøres for Kirkerådet løpende, normalt i form av ferdigstilte rapporter og publikasjoner. Det forventes også at KIFO gjennomfører en løpende formidlingsvirksomhet av forskningsresultater. På forespørsel kan datasett deles med Kirkerådet forutsatt at dette skjer innenfor personvernlovgivning og alminnelige forskningsetiske retningslinjer.

Kirkerådet kan legge til rette for at KIFO kan bruke kirkens egne datasett og om mulig samordne fremtidig datainnsamling blant ansatte og medlemmer slik at dette bedre kan utnyttes for forskningsformål. KIFO vil i tillegg gjennomføre andre former for datainnsamling basert på egne faglige vurderinger.

De langsiktige oppgavene kan beskrives som et forskningsprogram med tre fokusområder:

1. Analyse av Den norske kirke

KIFO skal analysere Den norske kirke og gi helhetlig og forskningsbasert kunnskap om kirken. For å gjøre dette, skal KIFO benytte seg av relevante problemstillinger, teoretiske perspektiver og ulike datakilder. Hva som er relevant data, er avhengig av de aktuelle temaene, men en viktig komponent vil være analyse av kvantitativ data, inkludert sammenstillinger og tolkninger av eksisterende statistisk materiale som omhandler Den norske kirke som organisasjon, Den norske kirkes medlemmer og innbyggere i Norge. Dette arbeidet må ses i sammenheng med Kirkerådets egne sammenstillinger og analyser av dette materialet. En videre forskningsmessig analyse vil kunne synliggjøre sammenhenger eller utviklingstrekk som kirken ikke er klar over og som kan legge grunnlaget for strategiske valg for kirken. Eksempler på dette kan være sammenheng mellom egenskaper ved sokn i Den norske kirke, oppslutning om gudstjenester og kirkelige handlinger, ansatte, frivillige, oppslutning om kirkevalg, kommunale bevilgninger og andre data.

Analysen av statistisk materiale for Den norske kirke bør ha et internasjonalt komparativt perspektiv. Særlig vil det være relevant å sammenligne Den norske kirke med de nordiske folkekirkene og utviklingstrekk i disse.

2. Analyse av tros- og livssynsutvikling i Norge og internasjonalt

KIFO skal innhente, bearbeide og tolke kvantitativt og kvalitativt materiale fra tros- og livssynsfeltet som kan belyse kirkens kjernevirksomhet. Kirkens kjernevirksomhet omfatter gudstjenester og kirkelige handlinger i tillegg til diakoni, trosopplæring og undervisning, kirkemusikk og kultur.

Som en følge av demografiske endringer så vel som sekularisering har det religiøse landskapet i Norge blitt stadig mer mangfoldig og fragmentert de siste tjue årene. Dette er samfunnsmessige utviklingstrekk som vi kan forvente at blir forsterket i årene som kommer. Det er av sentral betydning for Den norske kirke, å ha et kunnskapsgrunnlag som er forankret i forskning på det flerreligiøse Norge. Det vil sette kirken i stand til å foreta informerte retningsvalg i det stadig mer krevende og mangfoldige flerreligiøse landskap som kirken virker i.

KIFO skal undersøke befolkningens oppslutning om tro og livssyn, og også undersøke hvordan folk beveger seg mellom ulike tros- og livssynssamfunn. Dette vil innebære innsamling og analyse av datamateriale, typisk datamateriale slik som registerdata og surveys som kan gi informasjon om hele befolkningen. I tillegg er det viktig å fange opp ulike former for tro og livssyn som ikke er knyttet til bestemte trossamfunn, slik som ulike former for nyreligiøsitet og ateisme.

Dette skal gi kunnskap om hvordan livssynslandskapet i Norge er i endring og hvordan folkekirken må forstå seg selv og handle ut ifra dette. Den norske kirke har og har hatt en særstilling i Norge, og mange nordmenns religiøse liv er knyttet til Den norske kirke. Et helhetsperspektiv på religion i Norge vil gjøre det mulig å forstå mangfoldet av måter folk forholder seg til og bruker Den norske kirke. Et helhetsperspektiv vil også gjøre det mulig å forstå hvilke grupper som ikke er medlemmer av kirken, men som likevel har et forhold til den, bruker den, har vært tidligere medlem, eller vurderer å bli medlem. I et livssynslandskap i rask endring, vil det være viktig for Den norske kirke å ha god kunnskap om hvilke religiøse behov som finnes i befolkningen og hvordan kirken kan komme disse i møte.

Tros- og livssynsutvikling skal også ses i sammenhengen med utviklingstrekk i Den norske kirkes gudstjenesteliv, kirkelige handlinger, diakoni, trosopplæring, kirkelig undervisning, kirkemusikk og kultur.

3. Samfunnsutvikling

KIFO skal innhente, bearbeide og tolke data fra det norske samfunnet som kan belyse kirkens rolle i samfunnet. Dataene inkluderer sosiale, historiske, politiske, institusjonelle, kulturelle, demografiske og internasjonale forhold.

Samfunnsutviklingen påvirker Den norske kirkes relasjoner til andre tros- og livssynssamfunn og andre samfunnsaktører. Dette gjelder blant annet kirkens arbeid med kultur, diakoni, frivillighet, integrering, bærekraftsmål, beredskap, klima og miljø, digitalisering, rekruttering og bemanning, med mer. Analysene vil gi kunnskap om Den norske kirkes samfunnsposisjon i vid forstand, og styrke kunnskapsgrunnlaget for kirkens strategiske veivalg.

Kunnskapsdatabase

Til grunn for arbeidet med disse områdene skal KIFO utvikle og vedlikeholde en kunnskapsdatabase. Databasen skal være et verktøy for å organisere, opprettholde og å videreutvikle datagrunnlaget for KIFOs forskningsvirksomhet. Et overordnet konkret mål vil være å opprettholde en digital oversikt over hvilke datakilder KIFO har tilgjengelig internt: surveyundersøkelser, kvalitativt materiale, tidligere rapporter og kunnskapsoversikter. Videre vil den største delen av arbeidet dreie seg om å generere nye datakilder som vil være relevante for alle de tre tematiske kjerneområdene. Et konkret eksempel på dette arbeidet vil være videreføringen av Tros- og Livssynsundersøkelsen. Det skal også arbeides for å utvikle nye metodologiske fremgangsmåter hvor det hentes og tilrettelegges data fra kirkens egne registre, sosiale medier, og eventuelle innkjøp av registerdata gjennom Statistisk sentralbyrå. I tillegg vil KIFO aktivt jobbe for å bidra til survey-programmer som administreres av andre institusjoner.

Kunnskapsdatabasen vil bestå av tre underbolker:

- Oversikt over KIFO ressurser (nettside), både kvantitativt og kvalitativt
- Vedlikehold og utvikling av Tros- og livssynsundersøkelsen (og andre kvantitative undersøkelser)
- Organisere andre datakilder
  - Den norske kirkes egne interne datakilder
  - Samarbeid med, og innkjøp av registerdata av, SSB
  - Nasjonale- og internasjonale surveyprogrammer hvor KIFO aktivt kan bidra med spørsmål